

EXTRAS-RAPORT

privind participarea AEP la seminarul cu tema *Alegeri în contextul pandemiei, provocarea participării democratice și securității sanitare*, organizat de RESAO, în data de 26 februarie 2021, începând cu ora 11:30 (ora României)

În data de 26 februarie a.c., Autoritatea Electorală Permanentă (AEP) a participat la seminarul cu tema *Alegeri în contextul pandemiei, provocarea participării democratice și securității sanitare* (orig. *Elections dans un contexte de la pandémie, le défi de la participation démocratique et de la sécurité sanitaire*), organizat de Rețeaua Structurilor de Gestiune Electorală din Africa de Vest (orig. *Réseau des Structures de Gestion Electorale de l'Afrique de l'Ouest - RESAO*).

În vederea susținerii organizării și desfășurării unor procese electorale credibile, participative și sigure, RESAO a realizat un studiu în rândul țărilor din Comunitatea Economică a Statelor din Africa de Vest (orig. *Communauté économique des États de l'Afrique de l'Ouest - CEDEAO*), care a oferit fundamentul unui document de referință ce reunește principalele linii directoare pentru buna gestionare a alegerilor în timpul pandemiei. În acest context, RESAO a invitat toate statele membre ale RECEF să participe la eveniment, într-un cadru deschis dezbaterilor și schimbului de experiențe în domeniul organizării unor alegeri credibile în perioada pandemiei de COVID-19.

Evenimentul a fost deschis de E.S. domnul Samuel LAMPTEY, reprezentantul special al CEDEAO în Capul Verde.

Reprezentarea AEP a fost asigurată de șeful Departamentului legislație, contencios electoral, relația cu Parlamentul și Uniunea Europeană, și de un consultant parlamentar din cadrul Serviciului relații externe, Departamentul cooperare internațională.

Agenda evenimentului a presupus următoarele puncte:

11:30 - 12:00: Conectarea participanților

12:00 - 12:15: Mesaj de bun venit

Dna. Maria DO ROSARIO LOPEZ PEREIRA GONCALVES, președintele Comisiei Naționale Electorale a Capului Verde și a RESAO

Dna. Aisha OSORI, director executiv în cadrul Inițiativei pentru o Societate Deschisă în Africa Occidentală (orig. *Iniciativa de Sociedad Aberta para a África Occidental - OSIWA*)

E.S. dl. Samuel LAMPTEY, Ambasadorul CEDEAO pe lângă Capul Verde

Sesiunea 1

12:15 - 12:45

Prezentarea studiului “Ghid consultativ pentru organizarea și desfășurarea alegerilor în contextul pandemiei de COVID-19” de către dl. Raouf SALAMI, manager de programe, RESAO

12:45 – 13:55

Împărtășirea experiențelor cu privire la desfășurarea alegerilor în timpul pandemiei de COVID-19 de către membrii RESAO (Nigeria, Guineea, Mali, Coasta de Fildeș, Burkina Faso, Ghana, Niger)

13:55–14:10

Impactul pandemiei de COVID-19 asupra asistenței electorale a CEDEAO, dl. Francis Gabriel OKE, șef al Diviziei de Asistență Electorală a CEDEAO

Pandemia de COVID-19 și impactul asupra consolidării procesului democratic - Perspectiva continentală, dr. Robert GERENG, consilier șef al organismelor de management electoral din Uniunea Africană

14:10 – 14:55 Dezbateri

Sesiunea 2

14:55 – 15:25

Împărtășirea experiențelor cu privire la desfășurarea alegerilor în timpul pandemiei de COVID-19 de către membrii Comunității Țărilor de Limbă Portugheză (orig. *Comunidade da Países de Língua Portuguesa – CPLP*) (Brazilia, Portugalia, Capul Verde)

15:25 – 15:35 Întrebări și răspunsuri

Sesiunea 3

14:35 – 15:50

Trendul evoluției epidemiologice în Capul Verde și îndrumări către autoritățile electorale și partidele politice pentru viitoarele alegeri din 18 aprilie a.c.

E.S. dl. Jorge Noel BARRETO, directorul național al Sănătății publice din Capul Verde

15:50– 16:00 Întrebări și răspunsuri

16:00 Mulțumiri și încheiere

Prezentarea participanților și a subiectelor dezbătute

Conferința online a fost deschisă de dna. Maria DO ROSARIO LOPEZ PEREIRA GONCALVES, președintele Comisiei Naționale Electorale a Capului Verde și a RESAO, care a subliniat importanța cunoașterii experiențelor diverse ale statelor africane în organizarea și desfășurarea alegerilor în timpul pandemiei de COVID-19. De aceea, organizarea seminarului a reprezentat o bună oportunitate pentru a releva specificitatea continentului african în contextul menținerii echilibrului fragil dintre prezervarea principiilor democratice și implementarea măsurilor sanitare.

Doamna Catherine ANGAI a preluat cuvântul în numele OSIWA. Aceasta a precizat că anul 2020 a fost unul plin de provocări iar statele au fost nevoite să impună măsuri restrictive în vederea combaterii răspândirii infecției. Reprezentanta OSIWA a menționat că este extrem important ca proiectele de măsuri să le fie explicate cetățenilor, iar proiectul final să rezulte dintr-un proces extins de consultare a societății civile și a reprezentanților partidelor politice. În acest sens, procesele electorale trebuie să fie corecte, transparente și inclusive.

În continuarea primelor două intervenții, domnul Raouf SALAMI a prezentat *Ghidul pentru organizarea alegerilor în contextul pandemiei de COVID-19*, un instrument util, dezvoltat în scopul sprijinirii organismelor de management electoral în organizarea proceselor electorale. Publicarea acestui ghid consultativ reprezintă rezultatul a două runde de dialoguri inițiate de RESAO în rândul tuturor comisiilor electorale din subregiunea Africa de Vest, în colaborare cu Departamentul de Afaceri Politice, Pace și Securitate și Direcția pentru Alertă Timpurie din cadrul CEDEAO și cu susținerea Organizației de Sănătate din Africa de Vest (orig. *Organisation Ouest-Africaine de la Santé – OOAS*). Prin furnizarea informațiilor și principalelor linii directoare în gestionarea impactului pandemiei de COVID-19 asupra alegerilor din perioada 2020-2021 în regiunea CEDEAO, acest ghid permite organismelor de management electoral și actorilor electorali din regiune să înțeleagă mai bine natura circumstanțelor actuale și să răspundă în mod adecvat provocărilor de organizare a alegerilor în această perioadă. Domnul Raouf SALAMI a precizat că proiectul acestui ghid de bune practici a fost elaborat în cadrul unor sesiuni de consultări desfășurate online, iar rezultatul reprezintă armonizarea tuturor experiențelor organismelor de management electoral implicate.

Pe lângă sprijinirea organismelor de management electoral în organizarea alegerilor în contextul pandemiei de COVID-19, ghidul oferă sfaturi utile pentru asigurarea protecției persoanelor implicate în procesul electoral, precum și pentru adaptarea strategiilor CEDEAO în domeniul asistenței electorale.

Ghidul conține informații-cheie privind virusul, persistența acestuia pe anumite suprafețe și obiecte, modalitățile de transmitere, metode de prevenire a infectării, dar și prezentări detaliate ale fiecărei etape a procesului electoral, ceea ce permite organismelor de management electoral să realizeze o evaluare realistă asupra oportunității desfășurării alegerilor în context pandemic.

În funcție de contextele naționale specifice, organismele de management electoral pot dezvolta seturi de măsuri care să permită adaptarea mecanismelor și procedurilor în vigoare la natura circumstanțelor actuale. Cel mai important aspect al acestui proces de adaptare a normelor la contextul pandemic îl reprezintă asigurarea comunicării cu cetățenii în vederea conștientizării importanței respectării măsurilor sanitare impuse pentru buna desfășurare a scrutinelor. În pofida consensului general privind necesitatea implementării acestor restricții și ajustări, factori precum dezinformarea, știrile false, pauperitatea sau costurile adiționale generate de pandemie fragilizază accesul la informațiile oficiale, ceea ce se reflectă în gradul scăzut de acceptare de către cetățeni a măsurilor impuse.

În continuare, organizatorii au oferit oportunitatea organismelor de management electoral din diferite state de a împărtăși experiențele lor punctuale.

Reprezentantul Comisiei Electorale Naționale Independente din Burkina Faso (orig. *Commission Electorale Nationale Indépendante - CENI*) a precizat că, în anul 2020, au avut loc atât alegeri legislative cât și prezidențiale. Un progres important în organizarea scrutinelor l-a reprezentat realizarea registrelor electorale ale alegătorilor burkinabezi cu domiciliul sau reședința în țară și în străinătate. Odată cu răspândirea infectării cu virusul SARS-COV2, autoritățile din Burkina Faso au fost nevoite să crească bugetul pentru organizarea alegerilor, astfel încât să susțină costurile suplimentare generate de măsurile sanitare impuse, dar și să suplimenteze personalul organelor de menținere a ordinii, în vederea asigurării distanțării sociale în cadrul secțiilor de votare.

O noutate printre măsurile întreprinse pentru organizarea proceselor electorale în context pandemic a fost numirea unui ambasador-COVID în fiecare secție de votare din Nigeria, care a avut rolul de a asigura respectarea tuturor regulilor pe durata exercitării dreptului la vot de către alegători. Această practică a fost preluată de autoritățile din Ghana, reprezentantul Comisiei Electorale precizând că organizarea alegerilor generale a reprezentat o adevărată provocare. Acesta a menționat că, în urma măsurilor luate, timpul petrecut de fiecare alegător în secția de votare s-a redus la 2-5 minute, lucru ce a prevenit formarea cozilor în fața secțiilor de votare.

Domnul Gabriel OKE, șeful Diviziei de Asistență Electorală a CEDEAO, a prezentat modalitățile de adaptare a proiectelor de asistență electorală desfășurate de CEDEAO, precizând că pandemia de COVID-19 a influențat semnificativ activitatea desfășurată de misiunile internaționale de observare electorală. Prioritară în activitatea CEDEAO în domeniul asistenței electorale a fost prevenirea infectării observatorilor internaționali cu virusul SARS-COV2, ca urmare a expunerii acestora în cadrul misiunilor de teren. Proiectele de asistență electorală s-au putut desfășura numai în contextul continuării implementării unor măsuri sanitare stricte de către autoritățile naționale. Aceasta a permis misiunilor de observare electorală să își deruleze activitatea de teren, în pofida riscului la care s-au expus observatorii internaționali prin interacțiunile acestora cu persoane netestate.

Domnul Robert GERENG, consilier-șef al organismelor de management electoral din Uniunea Africană, a precizat că experiența democratică nu se rezumă doar la organizarea alegerilor. Înainte de pandemia de COVID-19, democrația înregistra deja un regres în interiorul continentului african. Efectul pandemiei a fost creșterea riscului deja existent de fragilizare a democrației, lucru încă și mai îngrijorător ținând cont de faptul că în anul 2020, în regiunea CEDEAO, s-au desfășurat cele mai multe procese electorale de pe continent. În plus, pandemia a arătat statelor din CEDEAO că implementarea unor măsuri stricte se poate face numai de către instituții puternice care să asigure respectarea acestora. În numeroase state din CEDEAO, instituțiile s-au dovedit a fi copleșite de noile responsabilități apărute odată cu pandemia, spitalele publice fiind cel mai relevant exemplu. De asemenea, fragilitatea instituțiilor a lăsat loc comerțului informal și apariției, pe această cale, a milionarilor pandemiei și a deturnărilor de fonduri publice. Deși alegerile reprezintă un instrument democratic, tranziția la democrație presupune adesea

trecerea prin numeroase episoade de corupție la care și statele Africii de Vest au fost martore. În ciuda acestui fapt, continentul african a înregistrat și alegeri reușite, domnul Robert GERENG amintind exemplul Malawi, a cărui comisie electorală, supusă la numeroase presiuni, a garantat organizarea și desfășurarea unor alegeri corecte. La polul opus se află Tanzania, unde s-au înregistrat numeroase cazuri de încălcare a drepturilor omului.

În ceea ce privește experiența Braziliei, aceasta a fost nevoită să amâne alegerile municipale din anul 2020 pentru luna noiembrie, după ce inițial au fost programate în luna octombrie. Conform reprezentantului Curții Supreme Electorale, principala provocare a reprezentat-o fluxul continuu de știri false propagate către populație. Cu un număr de peste 150 de milioane de alegători, autoritățile braziliene au fost nevoite să adopte măsuri sanitare stricte pentru a organiza alegerile în peste 5000 de municipalități. Măsurile au fost decise în cadrul unei comisii științifice formate din specialiști din domeniile medicinei și justiției.

Dl. Jorge Noel BARRETO, directorul național al Sănătății publice din Capul Verde, a prezentat principalele provocări cu care s-au confruntat autoritățile publice în contextul pandemiei de COVID-19, subliniind importanța respectării măsurilor sanitare și a măsurilor de distanțare cu ocazia alegerilor programate pentru luna aprilie a anului 2021. Capul Verde are un regim semi-parlamentar, în care primul ministru joacă un rol central în exercitarea puterii executive, în timp ce președintele acționează ca arbitru. De la alegerile libere din 1991, acest stat de mici dimensiuni din Africa de Vest a fost considerat un model de democrație în cadrul continentului și nu a înregistrat incidente sau violențe legate de alegeri sau de rezultatele acestora.

La finele conferinței, organizatorii au mulțumit vorbitorilor și tuturor participanților pentru atenție și au subliniat importanța solidarității internaționale în domeniul electoral, mai cu seamă în acest context dificil cauzat de pandemia de COVID-19.